

Dkt. Dave Mathewson, Hermeneutics, Hotuba ya 28, Hitimisho la Muhtasari

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Ninachotaka kufanya sasa ni kujaribu kuunganisha kila kitu ambacho tumezungumzia katika vikao vyote vilivyopita. Na tumejadili hermeneutics na tafsiri ya kibiblia. Kuangalia hermeneutics kama aina ya kuuliza au kuibua swali, ni vipi tunaelewa au tunajua kitu?

Tunafanya nini tunapotafsiri maandishi? Tunafanya nini tunapojaribu kuelewa maandishi? Kwa upande wetu, maandishi kutoka Agano la Kale au Jipya. Na ni nadharia gani mbalimbali zinazoelezea kile tunachofanya tunaposoma na kutafsiri kitu na kujaribu kuelewa kitu? Na kisha labda kuona tafsiri kwa upana zaidi kama matumizi ya kanuni na mbinu kwenye maandishi ya Biblia ili kuyaelewa na kuyaelewa.

Na kwa hivyo tumeangalia, nambari ya kwanza, tumeangalia nadharia mbalimbali za tafsiri na nadharia za kihemenetiki. Tukianza na maandishi ya Biblia, lakini pia tukipitia mbinu za kihistoria, kimantiki, kupitia mbinu za tafsiri zinazozingatia mwandishi. Mbinu zinazozingatia maandishi zinazozingatia maandishi kama mahali pa msingi pa maana na lengo kuu la tafsiri.

Kisha mbinu zinazozingatia msomaji zinazopata maana katika msomaji na uwezo wa msomaji kuelewa maandishi. Na pia mbinu zaidi za baada ya kisasa na hata mbinu zisizojenga ambazo hazina maana yoyote katika maandishi. Lakini pia tumeangalia mbinu mbalimbali za utafsiri kuanzia mbinu za kihistoria na umbo la chanzo na ukosoaji wa uhariri.

Na kuangalia mbinu za kitamaduni za sarufi na muktadha na uchambuzi wa msamiati. Matumizi ya Agano la Kale katika Agano Jipya. Uchambuzi wa kitheolojia wa maandishi ya Biblia.

Na kuuliza jinsi hizo zinavyoathiri jinsi tunavyosoma maandishi na jinsi zinavyoweza kutekelezwa katika mazoezi ya kihermeneutical yenye ufanisi au mazoezi ya utafsiri katika kuelewa maandishi ya Biblia. Kwa maana moja, tunachofanya na nadharia tofauti za kihermeneutical na mbinu za utafsiri ni kutambua tu vipimo vingi vya maandishi. Hiyo ni kusema, tunachunguza maandishi kutoka kwa vipimo tofauti.

Kama tutakavyoona katika muda mfupi tu tunapojadili au kujaribu kuunganisha mambo haya yote katika mbinu thabiti ya tafsiri. Je, mbinu mbalimbali nadhani ni muhimu kwa sababu zinaturuhusu kuchunguza vipimo mbalimbali vya maandishi, maandishi ya Biblia? Kwa kutambua kwamba kama neno la Mungu, maandishi yanatujia katika mizizi yake ya kihistoria na kitamaduni.

Pia ni utunzi wa fasihi unaohitaji tutumie mbinu mbalimbali ili kuelewa. Unatujia katika lugha maalum na pia kama neno la Mungu, una mwelekeo wa kitheolojia. Kwa hivyo mbinu mbalimbali za ufafanuzi ambazo tumekuwa tukizijadili ni muhimu kwa sababu zinatusaidia kuchunguza au kuelewa vipimo tofauti vya maandishi ya Biblia.

Kwa hivyo baada ya kujadili mbinu na mbinu hizi zote mbalimbali, ninachotaka kufanya ni kujaribu kuunganisha mbinu na mbinu hizi mbalimbali na maarifa na nadharia za utafsiri katika mbinu ya kiinjili ya kutafsiri maandiko. Hiyo ni mbinu inayochukua Biblia kwa uzito kama neno la Mungu kwa watu wake na kuichukulia Biblia kwa uzito kama maneno ya Mungu lakini pia maneno ya maandishi wa kibinadamu pia. Itakuwa na sehemu mbili.

Kwanza kabisa, tutaangalia jinsi baadhi ya nadharia tofauti, hasa mbinu za kihistoria, teknolojia, zinazozingatia zaidi mwandishi, kisha mbinu zinazozingatia zaidi teknolojia na pia mbinu zinazozingatia zaidi msomaji na baada ya kisasa, hata zisizojenga, mbinu hizo za baada ya miundo, jinsi hizo zote zinavyoweza kuunganishwa katika mbinu ya kiinjili ya kutafsiri maandiko. Tena, moja inayochukua Biblia kwa uzito kama neno la Mungu huku wakati huo huo ikitambua mizizi yake ya kihistoria kama maneno ya wanadamu na waandishi wa kibinadamu. Lakini kisha kikao cha pili, tukiuliza swali la jinsi mbinu ya kutafsiri inaweza kuonekana, jinsi mbinu inayokusanya baadhi ya mbinu hizi mbalimbali ambazo tumekuwa tukizijadili na kuzielezea na kuzielezea, jinsi mbinu ya kutafsiri inaweza kuonekana, jinsi mbinu ya kutafsiri inaweza kuonekana.

Kwa hivyo tunawezaje kuunganisha mbinu hizi mbalimbali na nadharia za utafsiri katika mbinu ya kiinjili ya kutafsiri Biblia? Kwanza kabisa, nitatoa maoni au maoni saba au manane tu ambayo ni jaribio la kuakisi nadharia na mbinu tofauti ambazo tumeziangalia. Kwanza kabisa, kwa kuwa Biblia ni neno la Mungu, kwa kuwa kama Wakristo tunakiri kwamba Biblia ni maandiko yaliyovuviwa, si kitu kingine ila neno la Mungu kwa watu wake. Kwa sababu hiyo, lazima kuwe na maana fulani ambayo naweza kuelewa. Lazima kuwe na nyingine katika maandishi.

Lazima kuwe na kitu nje yangu, maana nje yangu ambayo naweza kuelewa kwa kiasi fulani na ambayo naweza kuelewa. Ninaposoma Biblia, Biblia inakusudia waziwazi kuonyesha kwamba Mungu amewasiliana na watu wake kwa njia ambayo anatarajia watu wake sio tu kuelewa ufunuo huo, bali pia kuutii na kuutekeleza. Ikiwa Biblia ni kitu ambacho Mungu anatarajia watu wake watumie na kuendana na maisha yao, basi lazima kuwe na maana fulani katika maandishi ambayo naweza kupata.

Kwa hivyo ule uthabiti kamili unaokataa aina yoyote ya maana thabiti, hata iwe vigumu vipi kufikia maana hiyo, hata iwe ya muda au hata tunavyotambua kiasi gani

kwamba hatuwezi kuifikia kikamilifu au kikamilifu, lazima kuwe na aina fulani ya maana ambayo naweza kuipata kwa kiasi kikubwa na kwa kiwango fulani. Kwa hivyo inaonekana kwamba uthabiti kamili haupatani na Biblia kama neno la Mungu. Kwa hivyo, nia ya mwandishi bado ni lengo halali, tena, hata kama litafikiwa kwa njia isiyokamilika, hata kama hatuwezi kufikia uhakika kamili kuhusu nia ya mwandishi, hata kama inaweza kuonekana kuwa vigumu wakati mwingine, wakati huo huo inaonekana kwamba bado ni lengo linalostahili na lengo muhimu.

Kwamba tunafuatilia angalau nia inayowezekana ya mwandishi, yaani, tafsiri yetu ya maandishi lazima ihesabiwe kwa kuzingatia kile ambacho mwandishi angeweza kunuia na kile ambacho mwandishi labda alikusudia. Tena, ingawa hatuwezi kukifunua kikamilifu au kwa ukamilifu, hilo kwa kiasi kikubwa na vya kutosha tunaweza. Hii haimaanishi kwamba tunafunua mchakato wa mawazo ya mwandishi au akili ya mwandishi, hasa tunaposhughulika na maandishi yaliyoandikwa na waandishi ambao hawapo tena kwa ajili ya kushauriana.

Na tayari tumeangalia hata hali ya matatizo wakati mwingine ya kuwashauri waandishi ambao bado wanaishi. Lakini hata hivyo, nia ya mwandishi inaonekana kuwa lengo linalofaa. Na si kufichua akili ya mwandishi, bali kufichua nia inayowezekana ya mwandishi na nia inayowezekana kulingana na maandishi tuliyo nayo, nia ya mwandishi kama ilivyofunuliwa katika maandishi.

Kwa hivyo, inaonekana kwamba matokeo ya kuelewa Biblia kama neno la Mungu ni kwamba lazima kuwe na maana fulani ambayo Mungu alikusudia kuwasilisha kwa watu wake, ambayo anatarajia waiangalie na kuitii, ambayo kwa kiwango fulani tunaweza kufikia. Tena, hata iwe si kamilifu au kamili, kwamba ni lengo linalofaa kufuatilia maana ya maandishi na maana ambayo mwandishi alikusudia kwa kiwango fulani. Pili, kuhusiana na kuelewa Biblia kama iliyovuviwa, tukirudi kwenye moja ya vipindi vyetu vya awali, Biblia kama iliyovuviwa, tuliona kwamba tunapokiri kwamba

Biblia imevuviwa, tunazingatia hasa maandishi yenyewe, bidhaa iliyokamilika, kama neno la Mungu pekee.

Kwamba michakato yoyote ya kibinadamu ambayo waandishi walipitia ili kuandika maandiko, kwamba matokeo ya mwisho hayakuwa kitu kidogo kuliko kile ambacho Mungu alitaka kuwaeleza wasomaji wake. Na inaweza, kwa kiasi fulani, kwa namna fulani, kutambuliwa kama neno la Mungu. Kwa kuwa Biblia ni neno la Mungu katika maandishi yaliyoandikwa, matokeo ya mwisho si kitu kidogo kuliko neno la Mungu, mbinu zile zinazozingatia maandishi ni halali na, kwa kiasi fulani, ni muhimu.

Yaani, mbinu zinazozingatia, kwa mfano, kipimo cha kisarufi cha maandishi, tulizungumzia kidogo kuhusu uchambuzi wa kisarufi, uchambuzi wa kileksika unaoshughulikia maneno ya maandishi na hesabu ya kileksika, msamiati wa maandishi na maana yake. Mbinu zingine kama vile ukosoaji wa urekebishaji unaouliza jinsi mwandishi alivyounganisha aina na vyanzo tofauti na kuviweka pamoja katika ukamilifu unaolingana. Uchambuzi wa muktadha, mbinu za fasihi ambazo, tena, huangalia maelezo ya maandishi na utendaji kazi wa maandishi.

Ukosoaji wa aina unaouliza ni aina gani ya maandishi haya, ni aina gani ya maandishi haya. Mbinu zinazomgusa mtu na maandishi. Mbinu zinazoshughulikia maandishi yenyewe kama yalivyo na zinazoshughulikia maelezo ya maandishi ni halali na muhimu.

Usanifu wa miundo, mbinu nyingi zinazozingatia maandishi. Zote zinatuunganisha na maandishi ya Biblia yenyewe. Biblia kama maandishi, ambayo tunadai kama Neno la Mungu, kwa hivyo inaendana na mbinu zinazoshughulikia maandishi yenyewe na kuangalia maelezo ya maandishi.

Kinyume na mbinu zinazoangalia tu asili ya maandishi na vyanzo tofauti na historia iliyoyatoa. Mbinu zinazoshughulikia maandishi yenyewe na kutuunganisha na maandishi kama yalivyo zinaonekana kwangu kuwa halali na muhimu na zinapatana na Biblia kama Neno la Mungu. Maandishi ya Agano la Kale na Jipya yenyewe kama Neno la Mungu kwa watu wake.

Matokeo ya tatu ya kile tulichojadili, na kanuni ya tatu katika kuunganisha mbinu hizi mbalimbali katika mbinu ya kiinjili ya maandiko ambayo inachukua Biblia kwa uzito kama Neno la Mungu. Kwa kuwa Biblia inadai kuwa kumbukumbu ya matendo ya Mungu katika historia, mbinu za kihistoria pia ni halali na muhimu. Hiyo ni, mbinu ambazo si za kihistoria, baadhi ya mbinu za kifasihi ambazo hazivutii au hata hazikataa historia iliyo nyuma ya maandishi au ulimwengu wa kihistoria nje ya maandishi ambayo maandishi yanaweza kurejelea.

Mbinu zisizo za kihistoria ambazo zinavutia pekee, hasa tuliangalia mbinu nyingi za kifasihi ambazo hazivutiwi au wakati mwingine hata kukataa, hasa baadhi ya mbinu ambazo zinaweza kuichukulia Biblia kama fasihi ya kubuni tu au kitu kama hicho, zinapaswa kukataliwa kwa kuwa Biblia yenyewe inadai kuwa kumbukumbu ya matendo ya Mungu ya ufunuo katika historia au matendo ya Mungu ya ukombozi katika historia kwa niaba ya watu wake. Kwa sababu hiyo, mbinu za kihistoria nadhani zote ni muhimu na halali. Kwa hivyo, mbinu zinazohusiana na ukosoaji wa kihistoria zinazojenga upya usuli na mazingira ya kihistoria, usuli wa kitamaduni wa kihistoria, kuuliza maswali kuhusu historia ya maandishi, kufanya mambo kama kuoanisha Injili, kuuliza kuhusu uhalali na asili ya matukio ya kihistoria ambayo yanatajwa katika maandishi ya Biblia, ni muhimu kwa sababu Biblia inadai kuwa kumbukumbu ya Mungu akitenda katika historia kwa ajili na kwa niaba ya watu wake.

Hata hivyo, pia tumeona mbinu za kihistoria zinahitaji kurekebishwa kwa mbinu inayoruhusu na iliyo wazi kwa uingiliaji kati wa kimungu katika historia, ambayo kwa hivyo inaruhusu mambo kama vile ufufuo na miujiza na Mungu kuwa mwili kama mwanadamu na uingiliaji kati wa kimungu wa Mungu katika historia. Mbinu muhimu za kihistoria zinazofanya kazi kwa dhana ya sababu na athari ambazo haziruhusu uingiliaji kati wa kimungu na kuona tu historia halali kama ile inayofanana na hali yangu ya kisasa, mbinu hizo zinazoondoa tu uingiliaji kati wa kimungu usio wa kawaida zinapaswa kukataliwa na haziendani na maandishi ya Biblia ambayo tena yanadai kuwa shahidi na kumbukumbu ya ufunuo wa Mungu mwenyewe katika historia. Kwa hivyo, ukosoaji wa kihistoria lazima urekebishwe kwa mbinu inayoruhusu isiyo ya kawaida, lakini kwa upande mwingine, kama nilivyokwisha sema, mbinu za kihistoria pia zinatukumbusha kwamba mbinu zozote za kihermeneutical au za tafsiri ambazo si za kihistoria kabisa, yaani, zinakataa marejeleo yoyote ya kihistoria, yaani, zinarejelea ulimwengu nje ya maandishi.

Au mbinu ambazo hazivutiwi na mwelekeo wa kihistoria wa maandishi au kama watu fulani walikuwepo au matukio fulani yalitokea pia zinapaswa kukataliwa. Kwa hivyo mbinu fulani za ukosoaji wa kifasihi au masimulizi fulani zingeanzukia katika kategoria hii. Kwa hivyo kama maandishi yanayodai kurekodi Mungu akitenda katika historia yanahitaji na kudai na kuthibitisha mbinu za kihistoria za maandishi ya Biblia.

Nne, kwa kuwa Biblia ni hati ya kibinadamu pia, ukosoaji mbalimbali na baadhi ya mbinu zingine pia zina thamani na ni muhimu, mbinu hizo zinazomlenga mwandishi wa kibinadamu na mchakato wa utunzi. Ukosoaji mwingi kama vile ukosoaji wa aina, hata ukosoaji wa chanzo na uhariri, tena mbinu za kihistoria zinazotaribu kujenga upya usuli wa kihistoria wa maandishi, tena mbinu tofauti za ukosoaji, zinapoondolewa mawazo yao ya uharibifu na hasi, ni zana muhimu kwa kuwa kwa mara nyingine tena zinatuunganisha na mwandishi wa kihistoria, na mwandishi wa

maandishi ya Biblia. Kwa hivyo tena, kwa mfano, ukosoaji wa aina, ambao unazingatia aina za kawaida za fasihi ambazo mwandishi angetumia.

Tayari tumesema ukosoaji wa urekebishaji unaochunguza jinsi mwandishi anavyochukua vyanzo, miundo na uhariri na kuvipanga ili kuwasilisha nia yake ya kitheolojia. Mbinu hizo zinazomlenga mwandishi kama anayeunganisha maandishi zinaonekana pia kuwa halali kwa sababu Biblia inadai kuwa hati ya kibinadamu. Tena, zikiondolewa mielekeo au dhana zao za uharibifu, mbinu hizi zinaweza kusaidia katika kutusaidia kushughulika na mwandishi wa kibinadamu na shughuli ya mwandishi katika kutoa maandishi.

Kwa hivyo hatuhitaji kuogopa mbinu za kukosoa maandishi ya Biblia. Tena, zinaonekana kuwa na uhalali kwa sababu maandishi ya Biblia ni maneno ya Mungu lakini pia ni maneno ya wanadamu. Kwa hivyo mbinu mbalimbali za kukosoa ni halali na muhimu.

Lakini tena, inapoondolewa na kutenganishwa na mawazo mabaya na yenye uharibifu ambayo wakati mwingine huambatana na matumizi yake. Tano, pia kwa sababu Biblia ni watu wa Mungu wanadai, ni neno la Mungu, kwa sababu ni maandiko ya kanisa, ni lazima pia tuchunguze vipimo vya kitheolojia vya maandishi. Na vivyo hivyo, kuwa mwangalifu na mbinu zinazopuuza vipimo vya kitheolojia vya maandishi.

Tena, mbinu za kihistoria tu au mbinu za kifasihi tu ambazo hazizingatii asili ya kitheolojia ya maandishi ya Biblia zinapaswa kuepukwa. Badala yake, ni lazima tuulize maandishi yanasema nini kitheolojia. Sisi pia, kama tulivyoona, ni lazima tuchukue maandishi ya Agano Jipya la zamani na kuyaweka ndani ya hadithi pana ya kitheolojia ya Biblia, ya shughuli ya ukombozi ya Mungu kwa niaba ya watu wake na kwa niaba ya viumbe vyote.

Kwa hivyo Agano la Kale na Jipya zina kipimo cha kitheolojia kama maandiko ya kanisa, kama neno la Mungu kwa watu wake linalohitaji kuchunguzwa. Na hivyo uchambuzi wa kitheolojia lazima uwe sehemu ya shughuli ya tafsiri. Sita, mbinu kali zaidi, mbinu kali zaidi za mwitikio wa wasomaji, ambapo maana kwa maana iko machoni pa msomaji pekee, na mbinu zaidi za baada ya usasa na zisizojenga upya za maandishi ya Biblia zinaweza kuwa na kitu cha kusema kwa wafasiri Wakristo kwa kuwa zinafanya kazi ya kukemea kiburi na majivuno ya mfasiri.

Kwa kuwa zinafanya kazi, nadhani kimsingi zinaweza kufanya kazi ili kukuza unyenyekevu, kutambua kwamba hakuna mtu anayefikia tafsiri ambayo ina uhusiano safi na kamilifu na safi na maana katika maandishi. Inafanya kazi kutukumbusha kwamba hakuna mtu anayefikia maandishi bila dhana yoyote na uelewa wowote wa kitheolojia, kwamba hakuna mtu anayefikia maandishi akiwa na karatasi tupu akisubiri tu kuandikwa. Sote tunatoka katika mitazamo yetu wenyewe.

Na mbinu hizi tofauti zinazozingatia usomaji na hata mbinu zisizojenga zinaweza kufanya kazi kutukumbusha kwamba sote tunafikia maandishi tukiwa na mawazo yetu yanayoathiri jinsi tunavyoyasoma. Sote tunaona maandishi kupitia mtazamo fulani. Sasa, ningesema kwamba hiyo haimaanishi, kwa hivyo, kwamba tumehukumiwa kushindwa, kwamba tumehukumiwa kupata tu katika maandishi kile tunacholeta, lakini badala yake tukitumia baadhi ya mbinu zingine ambazo tunaruhusiwa, au kwamba mtazamo huo unaweza kupingwa na kubadilishwa, kwamba maandishi yanaweza kubadilika, kwamba tunaweza kugundua maana nje yetu, kitu ambacho ni kingine.

Lakini wakati huo huo, aina hizi za mbinu zinatukumbusha kwamba, tena, tafsiri wakati mwingine ni mchakato mchafu, nia ya mwandishi huyo, kwamba maana ya maandishi wakati mwingine inaweza kutuepuka na kutukumbusha hitaji la

unyenyekavu katika kutafsiri Neno la Mungu. Hakuna nafasi ya kiburi na majivuno. Na pia kutukumbusha hitaji la kuwa macho kutumia tafsiri kwa njia za kukandamiza.

Lakini badala yake, tunakuja kwenye maandishi tukiwa na mitazamo yetu wenyewe, lakini tunatumaini tunaruhusu maandishi kubadilisha na kupinga mitazamo hiyo pia katika mchakato wa tafsiri. Kwa hivyo mbinu zaidi zinazozingatia msomaji na hata zinazoharibu zinaweza kufanya kazi kwa njia muhimu katika kutukumbusha asili ya muda ya tafsiri zetu wakati mwingine, zikitukumbusha hitaji la unyenyekevu, zikitukumbusha ukweli kwamba tunakaribia maandishi kwa mawazo na mwelekeo tofauti. Na tena, nadhani mtu anayekuja kwenye maandishi akijua hilo labda yuko katika nafasi nzuri zaidi ya kutafsiri maandishi na kutoruhusu mitazamo hiyo kuzidi maandishi kuliko mtu anayesema tu, Ninakuja tu kwenye maandishi kwa njia isiyo na upendeleo bila dhana au upendeleo wowote.

Mtu huyo huenda yuko katika hatari zaidi ya kuruhusu hizo kuathiri na kushawishi jinsi anavyosoma maandishi. Saba labda ni mbinu bora zaidi ni ile ya mseto. Hiyo ni kusema, mbinu hizi zote tofauti, hata jinsi nilivyozielezea, tunaweza kuona wakati mwingine mbinu fulani zina thamani, lakini kwa mfano, mbinu za kihistoria za uhakiki zina thamani, lakini pia kuna udhaifu wa asili ikiwa zinatumiwa pekee kwa maandishi, na kupuuza mbinu zingine za utafsiri na vipimo vingine vya maandishi.

Kwa hivyo mbinu ya mchanganyiko huturuhusu, kama nilivyosema, kuchunguza vipimo tofauti vya maandishi. Mbinu hizi zote tofauti huturuhusu kufikia pande tofauti za maandishi, na kwa hivyo mbinu ya mchanganyiko inaruhusu mbinu tofauti kusawazisha kila moja. Kwa mfano, mbinu za fasihi zina thamani kubwa kwa kuwa zinashughulikia maandishi kama yalivyo, zinashughulikia muundo wa maandishi na jinsi maandishi yanavyowekwa pamoja, utendaji kazi wa ndani wa maandishi, lakini mbinu za fasihi kwa wakati mmoja zinaweza kuwa na udhaifu wa asili zinapotumiwa pekee, na bila kujali mbinu za kihistoria na kitheolojia za maandishi pia.

Kwa hivyo tunachotaka ni mbinu ambayo ni ya utofautishaji, ambayo inaruhusu mbinu tofauti za utafsiri kusawazisha kila mmoja na kwa matumaini kuja na mwingiliano unaowezekana na kamili zaidi na maandishi iwezekanavyo. Hapa pia inaweza kuwa mahali pa kusema kwamba mbinu ambayo ni ya utofautishaji iwezekanavyo ni muhimu pia kusikiliza tafsiri za wengine na kusikiliza kile ambacho wengine wamesema kuhusu maandishi, haswa wale wanaokuja kwenye maandishi kutoka kwa mtazamo tofauti sana na sisi, haswa wale ambao wametengwa au wanatoka katika hali fulani. Hali ambazo kwa kweli zinaweza kuwa karibu na hali ambayo maandishi ya Biblia yenyewe yanashughulikia, na wakati mwingine kwa kuwasikiliza wengine ambao wametafsiri maandishi kutoka kwa mtazamo tofauti sana, wakati mwingine ambayo inaweza kufanya kazi kutusaidia kuona sehemu zisizo wazi katika tafsiri yetu wenyewe.

Inaweza kusaidia kupinga, kurudi hadi nambari sita, majibu zaidi ya wasomaji na mbinu za kuharibu. Wakati mwingine ni kusikiliza tafsiri za wengine ambazo zinaweza kusaidia kupinga zetu, ambapo tafsiri zetu zinaweza kubadilishwa na mtazamo wetu wenyewe. Kwa kweli kuna chipukizi sasa la mbinu zaidi za ukombozi, theolojia ya ukombozi, na ufafanuzi wa ukombozi.

Mojawapo ya matawi ya hilo hivi karibuni ambayo hatukutumia muda mwingi kuzungumzia ni kile kinachoitwa tafsiri ya kitamaduni, ambacho hutafsiri tena maandishi na kuyasoma kutoka kwa tamaduni na hali mbalimbali. Tena, hilo mara nyingi linaweza kuwa na manufaa katika angalau kufichua, labda kufichua upande wetu finyu na jinsi mitazamo yetu wenyewe inavyoweza kuathiri jinsi tunavyosoma maandishi. Tena, lengo likiwa si kuthamini tu wingi kwa ajili ya kuwa na tafsiri nyingi iwezekanavyo, bali kuwa na mitazamo ambayo inaweza kuwa karibu na mtazamo halisi wa maandishi ya Biblia ambayo hutusaidia kukaribia kile ambacho mwandishi alikuwa akikusudia.

Kwa hivyo yote hayo tena ni kusema tu, kuwa mwangalifu na kusikiliza tofauti, jinsi wengine walivyosoma maandishi ya Biblia na jinsi hilo linavyoweza kuwa sawa zaidi na nia ya maandishi yenyewe katika muktadha wake wa kihistoria wa awali. Na hatimaye uchunguzi wa nane wa kufanya kuhusu mbinu hizi zote ni kwa kuwa Biblia ni neno la Mungu, na kwa kuwa sisi kama watu wa Mungu tunakiri kwamba ni neno la Mungu, lazima hatimaye lifanye kazi kutubadilisha. Hiyo ni, lazima tuitikie kwa utii.

Lazima tuitikie kwa njia ile ile inayoitwa na maandiko kama neno la Mungu. Kama wakati mwingine inavyosemwa, haitoshi kuelewa Biblia, lakini lazima pia tusimame chini ya Biblia. Kwa hivyo haitoshi tu kufuata kanuni za kidini, tena kama wengine walivyosema, lakini ni muhimu kutetea kanuni za kidini.

Kwa maneno mengine, kwangu mimi inaonekana kuwa si jambo la kawaida kwa mtu kudai kwamba Biblia ni neno lililoongozwa na Mungu, lakini wanasaliti, kwa kweli wanasaliti kutoamini kwao kwamba wanaposhindwa kufanya kile inachosema. Kwa hivyo matumizi ndiyo lengo kuu la tafsiri. Kwa hivyo kanuni hizi nane nadhani, kwangu mimi zinaonekana kuwa baadhi ya ufahamu mpana zaidi wa jumla unaotokana na kuangalia mbinu na nadharia hizi zote za awali, nadharia za kihermenetiki zinazohusiana na jinsi tunavyokaribia maandishi ya Biblia.

Na nimejaribu tu kuziunganisha katika kile ninachokiona kama mbinu ya kiinjili ya kutafsiri maandiko ambayo huchukua neno la Mungu kwa uzito kama ufunuo wa Mungu, lakini wakati huo huo maneno ya wanadamu katika ufunuo wa Mungu katika mizizi yake yote ya kihistoria na kitamaduni. Sasa, mchakato wa tafsiri unaweza kuonekanaje? Na tena kusudi langu si kuanzisha mbinu ya kina, bali kujaribu tena kuweka taarifa hii pamoja katika muundo ambao unaweza kuwa muhimu kwa kukaribia maandishi ya kibiblia. Lakini mambo mawili ninayotaka kusema, nambari ya kwanza ni, aina ya pande mbili za sarafu moja, nambari ya kwanza ni kwamba

tunapaswa kuepuka kutazama hii kama orodha tu ya mambo ya kufanya, yaani, au hata mfululizo wa hatua kana kwamba mtu anaweza kupitia hizo kwa utaratibu kama mtu anavyofanya mapishi na matokeo ya mwisho basi ni maana ya maandishi kama mwandishi alivyoyakusudia.

Au kuiona kama mfululizo wa hatua kwamba unafanya hatua moja kisha umemaliza na unaendelea hadi hatua inayofuata kisha umemaliza na unaendelea hadi hatua inayofuata na umemaliza na hiyo na unafanya kazi tu kupitia hatua zote na matokeo ya mwisho ni tafsiri yako ya maandishi. Kwa hivyo nataka kuepuka kwa upande mmoja mbinu ya kiufundi ambayo ingeona hii kama mfululizo wa hatua kama ilivyo katika mapishi ambayo hufanya kazi kimakanika au ambayo unafikia matokeo ya mwisho. Badala yake, kwa upande mwingine, jambo la pili ninalotaka kusema ni kwamba, kwa upande mwingine, mchakato wa tafsiri labda unafikiriwa vyema kwani wafasiri wengi katika mijadala ya hermeneutics, hermeneutics ya kibiblia wameonekana kuvutiwa nayo na hiyo ni kuelewa mchakato wa tafsiri zaidi kama ond, kwa kutumia sitiari ya ond.

Hiyo ndiyo njia ya kutafsiri inayoweza kuonekana zaidi kama mwingiliano na maandishi, kama vile kurudi na kurudi. Tunafika kwenye maandishi, tunaingia katika ulimwengu wake, tunajaribu kuyaelewa, lakini tunafanya hivyo kwa mawazo yetu na dhana zetu na mizigo yetu na historia yetu ya kitheolojia na tunajaribu kuyaelewa maandishi. Tunaruhusu maandishi tunapoendelea kuyachunguza katika muktadha wake wa asili, tunayaruhusu kupinga mawazo hayo na kubadilisha mitazamo hiyo na kuyaleta sambamba na maandishi.

Ni aina ya mwingiliano wa kurudi na kurudi unaoturuhusu kukaribia zaidi maandishi ya Biblia na maana ya maandishi kama inavyowezekana ilivyokusudiwa na mwandishi katika muktadha wake wa kihistoria. Pia hiyo ina maana kwamba mbinu hizi tofauti za ufasiri au hatua katika mchakato wa ufasiri si zile tunazokamilisha na kisha

tunazimaliza, lakini zinaendelea kuingiliana, zinaendelea kuathiri jinsi tunavyofanya mengine. Zinaendelea kuathiri mchakato wa ufasiri.

Kwa hivyo tena nadhani ond inaweza kuwa angalau mojawapo ya sitiari bora zaidi ambazo tunaweza kupata ambazo zingeeleza mchakato wa tafsiri wa hili huku na huko kuendelea kuchunguza maandishi na kuyaruhusu kusema na kupinga mawazo yetu kwa matumaini kwamba tunakaribia zaidi na zaidi usomaji unaowezekana wa maandishi ya Biblia unaolingana na kile mwandishi labda alichokusudia na wasomaji wake wangeelewa katika muktadha wa kihistoria. Wale wanaotetea njia kama hiyo wako wazi kwamba hii si duara mbaya, lakini kwa kutumia sitiari ya ond, ond inazidi kuwa ngumu zaidi inapokaribia maana ya maandishi yenyewe. Kwa hivyo baada ya kusema hivyo, mbinu ya tafsiri inaweza kuonekanaje? Kwanza kabisa, ninachotaka kufanya ni kujadili tena nane na mtu anaweza kuyaendeleza kwa undani zaidi, kunaweza kuwa na, baadhi wanaweza hata kupanga hili tofauti kidogo.

Nimejaribu tu kufuata kile nilichokiona kuwa njia ya kawaida, karibu ya kimantiki ya kuunganisha mbinu hizi tofauti. Kwa hivyo mtu anaweza kuzipanga tofauti kidogo, lakini ninachotaka kufanya ni kuelezea tu kile ninachofikiri ni cha kawaida, kinachoakisi mbinu ya kawaida ya tafsiri, lakini inaonekana kuwa mbinu ya kimantiki pia ya kutumia mbinu hizi kwenye maandishi ya Biblia. Nambari ya kwanza ni, na tunatumaini utaweza kuzitambua na kurudisha uhusiano na mbinu na mbinu tofauti ambazo tumesoma.

Kwanza kabisa, mtu anapokuja kwenye maandishi ya Biblia, anahitaji kutambua na kufahamu mawazo yako na imani zako ambazo zinaweza kuathiri jinsi unavyosoma maandishi. Kwa hivyo jiulize, ni ahadi gani za kitheolojia unazoleta katika uelewa wa maandishi? Ni usuli gani maalum au usuli gani maalum wa kitamaduni unaoleta katika kuelewa maandishi? Ni uelewa gani wa maandishi haya ambao tayari unaleta? Ni uelewa gani wa awali wa maandishi haya ambao unaweza kuwa nao ambao

unaweza kuathiri jinsi unavyosoma? Ni nini katika maandishi ambacho haujui? Je, kuna kitu kingine chochote kinachoweza kuathiri jinsi unavyosoma maandishi haya? Kwa hivyo hii ni sehemu tu ya kufahamu mawazo yetu wenyewe, usuli wetu wenyewe, imani zetu wenyewe, na kuyaweka mezani kwa sababu hii itatusaidia kuelewa maandishi, lakini wakati huo huo tunahitaji kufahamu kwamba haya yanaathiri jinsi tunavyoyasoma, na tunahitaji kuwa wazi kuruhusu maandishi kuyapinga, na kufahamu jinsi yanavyoweza kuathiri jinsi tunavyosoma maandishi. Kabla hatujaanza, angalia inayofuata, kwa namna fulani kando, hii inaweza kuwa hatua nyingine, lakini zaidi ya dhana nyuma ya mbinu zingine hizi na mbinu hizi ni kwamba dhana ni kwamba utaangalia tafsiri kadhaa nzuri za Kiingereza katika mchakato mzima wa tafsiri, katika mchakato mzima.

Nadhani hakuna ujuzi wa Kigiriki na Kiebrania, ikiwa mtu anajua Kigiriki na Kiebrania, ni wazi atataka kufanya kazi na maandishi hayo, lakini kwa wale ambao hawajui, hasa njia hii ya utafsiri inalenga wale ambao hawana ujuzi wa Kigiriki na Kiebrania. Kwa hivyo hatua ya pili katika mchakato wa utafsiri ni kusoma kisha ulimwengu wa kijamii na kihistoria wa maandishi, yaani mtu anataka kuingia katika ulimwengu wa maandishi na kujaribu kuelewa kihistoria, kijamii, kidini, kisiasa, muktadha uliozalisha au ulio nyuma ya maandishi ya Biblia. Na kuna mambo mawili ambayo nadhani yanaunda sehemu hii ya mchakato wa utafsiri, nambari ya kwanza unahitaji kusoma historia iliyo nyuma ya maandishi, ambayo ni kusoma vitu kama mwandishi, kila kitu unachoweza kujua kuhusu mwandishi, kila kitu unachoweza kujua kuhusu wasomaji, unachoweza kujua kuhusu mambo kama vile tarehe, wakati huo ni muhimu, kusudi dhahiri la kitabu, matatizo yanayoshughulikiwa, au tatizo linaloshughulikiwa.

Baadhi ya taarifa hizi zinaweza kupatikana katika maandishi yenyewe, kwa kusoma maandishi ya Biblia, maandishi ya Agano la Kale au Jipya, wakati mwingine mtu anaweza kuhitimisha hali hiyo au kupata marejeleo maalum kwa mwandishi au msomaji au kusudi la kuandika. Lakini vinginevyo mtu lazima pia azingatie rasilimali

nyingine yoyote ya ziada ya kibiblia ambayo itakusaidia kuunda upya historia iliyo nyuma ya maandishi, ni mambo gani ya kihistoria, kitamaduni ambayo maandishi yanaonekana kuzungumzia, ni muktadha gani mpana wa kihistoria, kitamaduni wa maandishi ya Biblia ulikuwa. Na kisha pili, na tutarudi kwenye hili, lakini tuwe na ufahamu wa historia katika maandishi, yaani marejeleo maalum ya kihistoria au kitamaduni au kijamii, masuala ya kidini au marejeleo katika maandishi yenyewe.

Na kuanza kuwa macho kuhusu jinsi hilo linavyoweza kuleta tofauti katika jinsi unavyosoma maandishi. Tatu, hatua ya tatu ya mchakato wa tafsiri ni kutambua aina ya fasihi au umbo la maandishi unayoshughulikia. Ni aina gani ya fasihi, tuliyozungumzia kuhusu aina mbalimbali za fasihi katika Agano la Kale na Jipya, ni simulizi hili, ni ushairi huu, ni fasihi ya hekima hii, ni unabii huu, ni sheria na fasihi ya kisheria, ni epistolari, ni apokalipsi.

Uweze kutambua aina ya fasihi au umbo la maandishi unayosoma. Na kisha pili, uweze kutambua kanuni gani zinazokua, kanuni gani za tafsiri zinazokua kutoka katika umbo hilo la fasihi. Kama tulivyoona, kila umbo la fasihi linakuhitaji uichukulie tofauti.

Ili uweze kuuliza ni mbinu gani hasa zitakazohitajika kulingana na umbo hili la fasihi. Ni maswali gani, ni maswali gani ya kipekee ninayopaswa kuuliza, ni kanuni gani zinazohitaji kutumika kutokana na umbo la fasihi. Nne ni kujifunza muktadha mpana wa fasihi wa kifungu chako.

Tulitumia muda kuzungumzia na kutoa mifano ya kuuliza swali, kifungu chako kinaendanaje na muundo na hoja ya kitabu kizima. Katika hatua hii baadhi ya watu wanaona ni muhimu kueleza muhtasari wa kitabu. Mimi hupendelea mihtasari mradi tu iwe ya kutafsiri na mradi tu inasaidia kufichua muundo wa maandishi na kinachoendelea.

Ni muhimu kuelewa mahali ambapo maandishi yako yanaingia ndani ya mpango na muundo mpana wa kitabu. Yanaingiaje ndani ya hoja kuu ya mwandishi katika kitabu. Na kama nilivyosema hapo awali, hapa ndipo ni muhimu kupuuza mgawanyiko wa sura na mistari unaposhughulika na maandishi ya Biblia.

Kama nilivyosema mara nyingi, zipo pale ili kutusaidia kufikia sehemu moja, hasa katika vitabu virefu. Lakini si lazima zionyeshe mgawanyiko katika Biblia yenyewe. Kwa hivyo kwa kiasi kikubwa unapaswa kupuuza mgawanyiko wa sura na mistari linapokuja suala la kuelewa muundo.

Lakini jaribu kuelewa jinsi kifungu chako kinavyoingiana na muundo na mpango mzima wa kitabu. Lakini pili, kinahusianaje haswa na kile kinachokuja kabla yake na kile kinachokuja baada yake. Maandishi yako yanakuaje kutoka katika sehemu inayokuja kabla yake? Yanajiandaaje na kuendanaje na kile kinachokuja baada yake? Ni nini kingekosekana kama maandishi yako hayangekuwapo? Yanaingianaje na hoja ya sehemu kubwa ambayo yanatokea? Kwa maoni yangu, hupo tayari kuendelea na hatua zingine za ufafanuzi na tafsiri hadi uweze kujibu swali hili.

Kwa sababu maana yoyote ya maandishi lazima iendane na na iendane na muktadha mpana wa kifasihi wa kazi ambayo inaonekana. Hatua inayofuata katika tafsiri ni kuanza kuchambua maelezo ya maandishi. Kwa maana fulani, unaweza kuona kimantiki kwamba tafsiri huanza kwa upana, ikitoa mfumo na uelewa wa maandishi.

Na kisha hupungua ili kuanza kuchunguza maelezo ya maandishi. Kama nilivyosema, tunapopitia hatua hizi, ni muhimu kutambua kwamba humalizi tu muktadha wa fasihi na kuuacha na kuendelea hadi hatua inayofuata. Lakini hiyo inatoa mfumo wa kutafsiri maelezo.

Wakati mwingine maelezo yatakufanya urudi nyuma na kurekebisha uelewa wako wa muktadha na hata muktadha wa kihistoria. Hiyo ni sehemu ya mzunguko huu wa hemenetiki wa kusonga mbele na nyuma kati ya maelezo na maandishi yote ambayo wafasiri wengine wameyatambua. Lakini kwa hatua hii ya tano, sasa tunaanza kuchambua maelezo ya maandishi yenyewe.

Kutumia mbinu zinazofaa kwa aina ya fasihi. Kwa mfano, tambua istilahi au maneno muhimu ya kujifunza. Tulizungumzia kuhusu uchanganuzi wa msamiati na kuchunguza msamiati, maneno ya maandishi, na jinsi hilo linavyoweza kuleta tofauti katika maana.

Na baadhi ya mitego ya kuepuka. Tambua masuala muhimu ya kisarufi na kazi yake. Hapa, isipokuwa unajua Kigiriki na Kiebrania, labda utahitaji kutegemea tafsiri halisi ya mbao, tafsiri inayolingana rasmi, lakini pia maoni na zana nyingine yoyote inayokusaidia kufichua sifa za kisarufi za maandishi.

Kuchambua viunganishi muhimu, the na na buts na kwa hivyo , na vitu hivyo vinavyofanya kazi kuonyesha jinsi sentensi au aya tofauti zinavyohusiana. Na kutambua masuala mengine yoyote na matatizo ya tafsiri katika maandishi ambayo unahitaji kushughulikia. Ni matatizo au masuala gani unayohitaji kutatua kabla ya kufikia uelewa wa maandishi? Lakini, kama tulivyosema pia, ni muhimu kuelewa jinsi aina ya fasihi inavyoathiri jinsi unavyochunguza maelezo.

Kwa mfano, ikiwa ninashughulika na masimulizi, nitazingatia zaidi uhusiano wa aya. Nje ya usemi na masimulizi, labda sitajali sana mtiririko wa kimantiki wa kina na hoja ngumu kutoka sentensi hadi sentensi au kifungu hadi kifungu. Ingawa hilo linaweza kuwa muhimu, labda nitazingatia zaidi kiwango cha aya na vitengo vikubwa zaidi vya maandishi.

Ushairi, tulisema utazingatia zaidi mambo kama vile ulinganifu na usemi wa sitiari. Barua, utauliza swali la tukio, ni tukio gani lililosababisha uandishi wa barua. Hapa kwa herufi, utafuatilia kwa makini zaidi hoja kutoka sentensi hadi sentensi na kifungu hadi kifungu.

Kwa fasihi ya aina ya apokalipsi, utazingatia zaidi ishara, ishara katika maandishi na maana ya ishara, na kile ambacho ingeweza kurejelea. Kwa injili, utatumia zana kama vile ukosoaji wa umbo na urekebishaji. Zana zingine za uchambuzi wa masimulizi kama vile hadithi na wahusika na mambo ambayo ungetumia kwa mbinu za aina ya fasihi na simulizi.

Kwa Agano la Kale, pia utauliza maswali kuhusu matumizi ya Agano la Kale katika Agano Jipya. Iwe ni kwa nukuu ya moja kwa moja au zaidi kwa njia ya kudokeza na kuuliza maandishi ya Agano la Kale yanachangia nini, uelewa wa maandishi hayo unachangia nini na jinsi mwandishi alivyoyatumia. Hatimaye, ndani ya nambari tano, ndani ya hatua ya kuchanganua maelezo ya maandishi, utahitaji pia kushauriana na maoni yoyote au usaidizi mwingine ili kukusaidia kutambua maelezo mengine yoyote au masuala mengine yoyote katika maandishi ambayo huenda umekosa.

Kwa njia, ni muhimu wakati wa kuchunguza maelezo ya maandishi kuuliza swali kila wakati, je, hii inaleta tofauti gani katika kusoma maandishi? Haitoshi tu kufichua maelezo ili yalale pale pale kwenye ukurasa. Unapoangalia msamiati na sarufi na viunganishi na vipengele tofauti vya aina za maandishi katika maandishi, na unapouliza maswali ya matumizi ya Agano la Kale katika Agano Jipya, katika kila hatua lazima uulize swali kila mara, hii inaleta tofauti gani katika kutafsiri maandishi? Hii inachangia nini katika uelewa wangu wa maandishi? Hainiambie chochote kupitia tu na kuweka alama tu sehemu fulani za maandishi au kutenganisha maneno na maana zake. Lazima ujitahidi kila wakati kuhusisha hili na maana ya maandishi yenyewe.

Hii inachangia nini katika uelewa wangu wa maandishi? Nambari sita, basi, ni kuchambua theolojia ya maandishi yako. Ni mada gani muhimu, ni maneno gani muhimu ya kitheolojia au mada zinazoonekana katika maandishi? Yameendelezwaje katika maandishi? Kifungu chako kinachangiaje mada hiyo na uelewa wake? Lakini pia kujiuliza, maandishi yako yanaingiaje katika hadithi pana ya kitheolojia ya Biblia? Kutambua, tena, kwamba muktadha wa mwisho wa maandishi yako ni orodha pana ya kitheolojia ya kibiblia inayojumuisha Agano la Kale na Jipya ambayo sasa yanasimama katika uhusiano wa kikaboni kati ya kila mmoja. Kwa hivyo hatua hii ni kuchambua tu theolojia ya maandishi, ni kutambua tu muktadha wa mwisho na wa mwisho ukiwa muktadha mpana wa kitheolojia wa kifungu chako.

Kwa hivyo hatimaye unahitaji kujiuliza swali la jinsi maandishi yako yanavyoingia katika hadithi hiyo. Yanaingia wapi? Yanahusiana vipi na kuchangiaje katika hadithi hiyo inayoendelea? Kusoma Agano Jipya kwa kuzingatia Agano la Kale, hasa wakati kuna madokezo au nukuu zilizo wazi. Lakini pia kusoma Agano la Kale kwa kuzingatia Agano Jipya ili kuona jinsi hatimaye linavyotimizwa katika kilele cha shughuli ya ukombozi ya Mungu katika nafsi ya Yesu Kristo.

Saba. Hatua ya saba basi ni kufupisha wazo kuu katika sentensi moja au mbili kamili. Kuwa na uwezo wa kufupisha, sasa ukiunganisha kila kitu ulichofanya hadi hatua hii kulingana na muktadha mpana, historia, kuchunguza maelezo ya maandishi, na mwelekeo wa kitheolojia wa maandishi.

Sasa angalia kama unaweza kufupisha kifungu chako, msisitizo mkuu au wazo kuu la kifungu chako. Kinasema nini hasa? Katika sentensi moja au mbili kamili, si mawazo ya dhahania, bali katika sentensi moja au mbili kamili, unaona maana gani ya kifungu? Sentensi hizi zinapaswa kuzingatia maana na utendaji wa kifungu, si

maudhui tu, bali zinapaswa kufichua maana ya kifungu na jinsi kinavyofanya kazi, kusudi lake ni nini. Pia kinapaswa kuelezea maelezo yote.

Maelezo yote katika maandishi yanapaswa kufupishwa na kufupishwa chini ya muhtasari wako mkuu. Lazima yawe mahususi kwa maandishi na si kwa ujumla tu. Ili kupata kauli ya jumla kwamba tunapaswa kumtii Yesu au Mungu anataka watu wake wamtii, ambayo inaweza kuendana na karibu kila maandishi katika Agano la Kale na Jipya.

Kwa hivyo inahitaji kuwa mahususi kwa maandishi hayo kwani yanafanya kazi katika muktadha wake, kwani yanaendana na kusudi la kifungu hicho. Na tena, kama nilivyosema, lazima iwe ya kutafsiri. Lazima izingatie maana ya maandishi, si tu kurudia na kufupisha maudhui.

Kwa hivyo tena, hadi uweze kufanya hivi, bado hujapambana vya kutosha na maandishi yenyewe hadi uweze kufupisha maana yake katika sentensi moja au mbili. Kisha hatimaye, nambari nane ni kwamba unapaswa kutafakari matumizi halali. Labda niseme unapaswa kutafakari zaidi matumizi halali kwa sababu nambari nane si hatua ya kufanyiwa kazi mwishoni, lakini kwa maana fulani, kama tulivyosema, ni lengo lenyewe la tafsiri, kitu ambacho mtu labda tayari anatumia uhusiano na ulinganifu unaowezekana kati ya ulimwengu wa maandishi ya Biblia na ulimwengu wetu wenyewe.

Lakini hatimaye, kwa kuzingatia uelewa na tafsiri ya mtu ya maandishi, unahitaji kukaa chini na kutafakari matumizi halali. Ni mifano gani inayojitokeza kati ya maandishi ya kale na ulimwengu wa maandishi ya Biblia na ulimwengu wetu wa kisasa? Ni kanuni gani zinazoonekana kujitokeza kutoka kwa maandishi ambayo yanaweza kutumika katika tamaduni mbalimbali? Na kujiuliza, je, mifano hii, je, kanuni hizi, je, matumizi haya yanaendana na muktadha mpana wa maandishi ya

Biblia? Je, yanaendana na kusudi la maandishi, kusudi na nia ya maandishi? Na kisha kutaja matumizi maalum kwa watu wa Mungu leo, si tu kila mtu anapaswa kufanya, bali jinsi mtu anavyoishi maisha ndani ya watu wa Mungu, kanisa. Kwa hivyo katika kuhitimisha majadiliano ya kanuni hizi za ufafanuzi katika orodha hii, kama nilivyosema, ni muhimu kutambua kwamba huu si mfululizo wa hatua nane tu ambazo mtu hupitia kwa utaratibu, kwamba mtu hufanya kila hatua kisha anaiacha kando na kuendelea hadi inayofuata.

Lakini badala yake, ni mchakato unaobadilika zaidi. Ndiyo, hatua hizi zinapaswa kuwa tofauti na moja hupitia, lakini wakati huo huo unatambua kwamba wakati mwingine hatua zingine huathiri jinsi unavyofanya hatua moja. Na baada ya kufanya hatua moja kunaweza kukuhitaji kurudi nyuma na kupitia nyingine.

Kwa hivyo tena, ni mwingiliano wa mara kwa mara na maandishi, kama mzunguko tunapojaribu kukaribia zaidi maana ya maandishi kama inavyowezekana ilivyokusudiwa na mwandishi katika muktadha wake wa kihistoria na fasihi. Wakati huo huo pia, nadhani ni muhimu kuongeza kwamba tunapotafsiri maandishi, tunafanya hivyo kwa njia inayohitaji ubunifu. Tena, upande mwingine wa kuchukulia hili kama kufanya mapishi, kupitia hatua nane, ni kwamba tafsiri inahitaji kwa kiasi fulani ubunifu wa mkalimani.

Mengi yanategemea uwezo wako na ubunifu wako, si sana katika kupata maana za mwituni au tofauti, bali uwezo wako wa kutumia mbinu hizi kwa ubunifu na kwa busara katika maandishi ya Biblia. Ili mwisho wa siku, lengo liwe kufikia tafsiri inayowezekana. Ile inayoendana na kile ambacho mwandishi alikusudia zaidi.

Moja inayoendana na muktadha wa kihistoria na kitamaduni wa maandishi ya Biblia. Moja inayoendana na muktadha wa kifasihi wa maandishi ya Biblia. Moja inayoakisi theolojia ya maandishi.

Na ile inayoliandaa kanisa kuishi maisha yake duniani. Ile inayomwezesha mtafsiri kuishi maisha yake duniani na kanisani. Kwa hivyo nina uhakika mchakato wa tafsiri kama ule ulioainishwa hivi punde unatupa mahali pa kuanzia, mbinu ya mwanzo ambayo itatusaidia kushirikisha maandishi ya Biblia kwa njia ambayo itatusaidia kuyaelewa kwa njia ambayo Mungu alikusudia kupitia waandishi wake wa kibinadamu kuwasilisha ufunuo wake kwa watu wake.

Iwe ilikuwa katika karne ya kwanza au mapema zaidi au iwe ni watu wa Mungu leo.